

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ahmet Türelî

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

7/60214 sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

AKP döneminde tarımsal destekleme ödemelerinin milli gelir içindeki payının 2006 yılında çıkan 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde en az yüzde 1 olacağı hükme bağlanmış olmasına rağmen yıllık ortalama binde 5-6 civarında gerçekleştiği görülmektedir

Son olarak, 2015 Yılı Programında tarımsal desteklemeye ayrılan tutar 10 milyar lira olup, GSYH'mn binde 5,1'ine tekabül etmektedir. Diğer taraftan, söz konusu destekleme miktarı tarafınızdan tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları ve tarımsal KİT'lerin finansmanı kalemleri de dâhil edilerek 13,1 milyar lira olarak açıklanmış olup, bu rakam da GSYH'mn binde 6,8'ine karşılık gelmektedir.

Bu çerçevede, 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21. maddesi hükmünün 2007 yılından itibaren uygulanması halinde tarıma aktarılması gereken kaynağın (2015 yılı hariç tutulduğunda) 2007-2014 döneminde 98,9 milyar lira olduğu, buna karşılık aynı dönemde tarım bütçesinin 55,5 milyar lira olarak gerçekleştiği; dolayısıyla yasa hükmüne rağmen 45,4 milyar liranın tarım kesimi üreticilerine aktarılmadığı açıkça ortadadır.

Konuya ilişkin olarak sabit fiyatlarla yapılan analiz üreticiye yapılan eksik ödemenin daha yüksek bir tutar oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Buna göre, 2007 yılından bu yana üreticiye her yıl yapılan ödemenin ilgili yılın tarım ürünleri üretici fiyat endeksi ile artırılarak 2014 yılı fiyatlarına çekilmesi ile yapılan hesaplamada, 2007-2014 döneminde tarıma yapılan eksik ödemenin, 2014 yılı fiyatlarıyla 54,8 milyar lira olduğu görülmektedir.

Öte yandan, son yıllarda Merkezi Yönetim Bütçelerinin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan görüşmeleri sırasında tarafınızdan sıklıkla dile getirilen tarımsal desteklemelere ilişkin OECD hesabının 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde düzenlenen tarımsal destekleme ödemeleri ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Zira bu kâğıt üzerinde görünen, hesabi bir destek olup, tarım üreticisine verilen maddi bir destek değildir. OECD hesabı belli başlı ürünler için dünya fiyatlarıyla yurt içi fiyatları arasındaki farkın bu ürünlerin üretim miktarlarıyla çarpılarak yapılmaktadır. Eğer bir ülkedeki yurtiçi fiyatlarla dünya fiyatları arasında fark varsa destek miktarı da otomatik olarak yüksek görünmektedir. Bununla birlikte, bu hesaplama o ürünü üretmek için kullanılan girdilerin yurtiçi fiyatlarıyla dünya fiyatları arasındaki farkı dikkate almamaktadır. Daha önce verilerle ortaya konulduğu üzere Türkiye, mazot, gübre gibi temel girdilerde dünyanın en pahalı ülkelerinden biri konumundadır.

63378

Diğer taraftan, OECD hesabına göre Türkiye'nin tarıma verdiği desteğin milli gelir içindeki payı da AKP döneminde gerilemiştir. Nitekim söz konusu destek, 2002 yılında yüzde 3,6 iken 2013 yılında yüzde 2'ye gerilemiştir. Bu durum da AKP döneminde girdi maliyetleri dörde katlanan çiftçi ve hayvancının tarımda arz ve talebin egemen kılınması söylemi altında nasıl sahipsiz bırakıldığının somut bir göstergesidir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- AKP döneminde tarımsal destekleme ödemelerinin milli gelir içindeki payının 2006 yılında çıkan 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde en az yüzde 1 olacağı hükme bağlanmış olmasına rağmen tarımsal destek miktarının yüzde yarım (binde 5-6) seviyesinde kalmasının sebepleri nelerdir?
- 2- 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinin 2007 yılından itibaren uygulanması halinde tarıma aktarılması gereken kaynağın 2007-2014 döneminde 98,9 milyar lira olması gerekirken, aynı dönemde tarım bütçesinin 55,5 milyar lira olarak gerçekleşmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 3- AKP hükümetlerinin 5488 Sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi hükümlerine uymaması sonucunda 2014 yılı fiyatlarıyla yapılan hesaplamalar sonucunda 2007-2014 döneminde tarım üreticisine verilmediği ortaya çıkan 54,8 milyar lirayı ödemeyi düşünüyor musunuz?
- 4- Tarım üreticisine ödenmesi gerektiği halde ödenmeyen tarımsal destekleri gözden kaçırmak ve kamuoyunun kafasını karıştırmak amacıyla, kâğıt üzerinde görünen hesabi bir destek olup, tarım üreticisine verilen maddi bir destek olmayan OECD hesaplamalarını kullanmayı doğru buluyor musunuz?
- 5- OECD hesaplamalarına göre, Türkiye'nin tarıma verdiği desteğin milli gelir içindeki payının 2002 yılında yüzde 3,6 olan seviyesinden 2013 yılında yüzde 2 gerilemesini nasıl yorumluyorsunuz?